

Dossier C van CDA

De 'C' in de praktijk

In het Program van Uitgangspunten staat dat 'het CDA steeds zoekt naar de betekenis van het Evangelie voor het politieke handelen'. Dat zijn mooie, inspirerende woorden. Maar hoe doe je dat als lokaal of provinciaal politicus in de praktijk van alledag? Drie bestuurders (met een theologische achtergrond) vertellen hun persoonlijke verhaal.

door Carmen Boersma

Drie niveaus

Dirk Gudde, raadslid in Zeist: 'In de praktische politieke keuzes op lokaal niveau zijn - is mijn ervaring - de vier christen-democratische grondbeginselen van de partij volop aan de orde. Vaak is dat impliciet, maar soms ook expliciet, zowel in discussies in de fractie, als in de politieke arena. Zo zal de fractie gemeentelijk duurzaamheidsbeleid vanuit het beginsel van het rentmeesterschap volop steunen, maar vanuit hetzelfde beginsel niet op zo'n manier dat het ingaat tegen een duurzame financiële huishouding. Zo zal cameratoezicht, vanuit een sterk besef van de taak van de overheid om de publieke gerechtigheid te dienen, op onze sympathie kunnen rekenen. En zo zal onze fractie vanuit het beginsel van solidariteit het minimabeleid volop steunen, maar nooit zo dat de overheid alle verantwoordelijkheid van de mensen zelf wegneemt. Dat laatste past weer bij het beginsel gespreide verantwoordelijkheid, dat ook de basis vormt voor het grote belang dat de fractie hecht aan maatschappelijke verbanden en vrijwilligersorganisaties. Dat houdt in dat wij hen vanuit de gemeente praktische en financiële steun willen geven, maar nog belangrijker: dat wij hen als partners zien van de politiek en de gemeente. Op deze manier is het CDA een herkenbare partij.'

'De christelijke achtergrond van het CDA komt dus in eerste instantie via de christen-democratische kernbegrippen tot uiting. Dat het CDA vanuit de christelijke achtergrond een bijzondere gevoeligheid heeft voor bepaalde thema's is een tweede manier waarop deze achtergrond tot uiting komt. Ik denk in dat verband aan het benoemen van kerken en kerkelijke organisaties als belangrijke maatschappelijke partijen en partners, en hen zo behandelen, het vasthouden aan de vrijheid van onderwijs (en dus ook de keuzevrijheid van ouders), het beschermen van de zondagsrust (en dus geen gemeentelijke of politieke bijeenkomsten op zondag organiseren).'

'Op de derde plaats - en dat is evenzeer werkelijkheid als ideaal - zou de christelijke levensovertuiging van CDA-politici (voorzover zij christen zijn), tot uiting moeten komen in het gedrag van deze politici: respect voor anderen (collega-politici, inwoners, belanghebbenden), door eerlijkheid en betrouwbaarheid, en niet in de laatste plaats door openheid voor kritiek, zelfreflectie, en verlangen naar persoonlijke groei. Daarmee is natuurlijk niet gezegd dat niet-christenen zich niet zo gedragen. Maar binnen een partij dat in het Program van Uitgangspunten spreekt over 'mensen die boodschap hebben aan elkaar', en over resultaten die 'altijd kritiek en verbetering behoeven' kunnen we elkaar op dat gedrag zeker aanspreken, en dat doen we ook.'

Keuzes goed uitleggen

Martijn Vroom, wethouder in Noordwijk: 'Te benoemen wat 'christelijke politiek' is, lijkt zoveel makkelijker als het gaat om welzijnsonderwerpen. Doen we er een sausje 'sociaal gezicht' over en vindt men het wel best. Maar hoe ga je om met de vraag naar een christen-democratische visie op stoeptegels, lichtmasten of horeca? Is christelijk horecabeleid zoets als: sluiten vlak voordat het zondag wordt? Gelukkig niet.'

'Om te beginnen is het altijd weer van belang om stil te staan bij het feit dat wij, het CDA, geen christelijke partij zijn. Voor behoorlijk wat mensen is het lelijk als je dat zegt, maar wij zijn een christen-democratische partij. Onze wortels reiken expliciet naar de Bijbel, het fundament van zowel onze cultuur als onze politieke vereniging. Maar puur christelijk, dat zijn de kleine getuigenispartijen op rechts en links.'

'Onze christen-democratische uitgangspunten - rentmeesterschap, gespreide verantwoordelijkheid, solidariteit en gerechtigheid - zijn het fundament van ons politiek handelen. Om als christen-democraat herkenbaar te zijn, een eigen profiel te krijgen, is het noodzaak om bij de fundamenten te beginnen. Dan is het zaak om inspiratie te putten uit deze 'Grote Vier'. Hoe meer je jezelf bewust wordt van de rol die de vier uitgangspunten kunnen spelen bij het bepalen en verantwoorden van je eigen politiek handelen, hoe meer je ze jezelf eigen maakt.'

'Kun je dan opeens christen-democratische stoeptegels verantwoorden? Nee, natuurlijk niet. Maar je kunt wel op grond van bijvoorbeeld rentmeesterschap argumenten vinden voor je keuzes bij de beheerplannen openbare ruimte. Of op grond van gespreide verantwoordelijkheid het pleidooi voeren voor een kleinere overheid. Of op basis van gerechtigheid de armoedeval aanpakken. En op basis van solidariteit kinderen uit armlastige gezinnen

ondersteunen. Als je maar uitlegt waarom. Ik zal nooit zeggen: kiest u maar welk uitgangspunt u hebben wilt. Maar als je als politicus of fractie een keuze gemaakt heb, leg het uit.'

'Voor wie actief is binnen het CDA, of dat nou vier maanden, vier jaar of veertig jaar is, zit het meestal allang snor met de reflexen. Dan doel ik op de reflexen om de juiste keuzes te maken. Zeker als er in fractie- of afdelingsverband keuzes gemaakt worden is het vaak een keuze die christen-democratisch heel goed uit te leggen en te onderbouwen is. Wees daar niet te bescheiden in. Als overlegpartij komen wij vaak tot keuzes die goed binnen onze christen-democratische traditie uitlegbaar zijn. Maar dat moeten we dan ook doen. Wees helder. Daar snakt men naar. Men, het volk, de kiezer. Maar ook de leden van ons CDA. Waarom maak je die keus? Verantwoord jezelf. Leg het uit, dan gaat het leven. De uitgangspunten van het CDA maken je op die manier tot een herkenbare christen-democraat, die aangesproken kan worden op de keuzes die worden gemaakt. Heldere keuzes maken en daarop aanspreekbaar zijn, dat zijn de twee noodzakelijke voorwaarden voor het herstel van het CDA.'

Richten op de toekomst

Frank Petter, burgemeester van Woudrichem: 'Zeggen dat het CDA een christelijke partij is omdat het de 'c' in de naam heeft, is zoiets als zeggen dat een kruiwagen een auto is omdat hij in de garage staat. Vandaag de dag moeten we opnieuw leren formuleren wat het betekent om als christen-democraat te denken en te handelen. De vanzelfsprekendheden van de verzuilde samenleving zijn ons ontvallen en Gods vinger in de geschiedenis aanwijzen is niet meer zo eenvoudig als in de tijd van Schaepman en Kuyper. Er is een aantal oorzaken waardoor het specifieke christelijke uit het CDA lijkt weg te druppelen als olie uit een lekke motor en waardoor het voor mij als christen-democraat moeilijker is geworden om me herkenbaar te profileren. Ik noem er kort drie: globalisering, sociale fragmentering en multiculturaliteit.'

'Door globalisering moeten wij nu al weer heel lang alles in het groot leren zien. Wij zijn niet meer een gezin, een dorp, een volksdeel of een volk: wij zijn kosmopolieten, wereldbewoners geworden. De morele dimensie van mijn bestaan is door het proces van globalisering ongrijpbaar groot geworden. Christen zijn lijkt een bovenmenselijke roeping, niet omdat wij - zoals ons vroeger werd geleerd - 'maar zondaren zijn', maar omdat wij voor zulke immense vraagstukken staan en beseffen dat van de manier waarop wij reageren het wel en wee van miljoenen afhangt.'

'Globalisering leidt niet alleen tot een verbinding van alles en iedereen maar ook tot sociale fragmentering. In de netwerkeconomie verliezen regionale bindingen het van lucratieve internationale allianties. Daardoor komen sociale relaties, zoals tussen werkgever en werknemer, maar ook binnen het gezin onder druk te staan. Ten aanzien van de vroegere verzuilde samenleving waarbinnen het individu werd vastgehouden door een (christelijk) sociaal netwerk zijn er grote verschuivingen opgetreden.'

'Het debat over de multicuturele samenleving wordt de laatste tijd sterk in termen van religie gevoerd. En dat terwijl heel veel Nederlanders - ook CDA-leden - nauwelijks nog weten waar het in de godsdienst over gaat. We zijn er misschien te snel en ook onbewust van uitgegaan dat de religie zou verdwijnen. Daarnaast zijn de begrippen subsidiariteit en soevereiniteit in eigen kring ook een excuus geweest om anderen de eigen inzichten en spiritualiteit te onthouden.'

'We leven in een postchristelijke tijd. Dat is iets anders dan onchristelijk. Postchristelijk wil zeggen dat we afscheid nemen van de exclusieve machts- en waarheidspretentie van het christendom. Binnen het CDA hebben we teveel en te lang 'van binnen naar buiten' gedacht. Er was zoiets als een beginsel, een christen-democratisch principe, en dat moest dan vervolgens worden 'toegepast' op allerlei maatschappelijke vragen en problemen. Ik probeer me als christen-democraat meer te richten op de toekomst. Want in de geschiedenis van het christendom is er veel bereikt en het christelijk geloof heeft veel goeds voortgebracht. Alleen op het punt van de toekomstverwachting hebben we het af laten weten. Het gaat daarbij om een toekomst die niet door mensenhanden gemaakt is, maar die ten diepste geschonken wordt. Een toekomst waarin verscheidenheid niet gewelddadig is, maar waardoor mensen bevestigd worden. Een toekomst waarin het proces van globalisering welvaart brengt voor alle mensen op alle plaatsen. Een christen-democraat weet van een werkelijkheid waar mensen niet alleen begrepen worden vanuit hun verleden, maar vooral vanuit de toekomst waar zij denkend, dromend en handelend op weg naar toe zijn.'

Reageren? redactie@bestuursforum.nl

'Is christelijk horecabeleid zoiets als: sluiten vlak voordat het zondag wordt? Gelukkig niet'

'Vanuit onze christelijke achtergrond hebben we een bijzondere gevoeligheid voor bepaalde thema's'

‘We moeten opnieuw leren formuleren wat het betekent om als christen-democraat te denken en te handelen’

Hierbij de foto van de mannen plaatsen. Bijgeschreven:

Frank Petter: ‘Het specifieke christelijke lijkt uit het CDA weg te druppelen als olie uit een lekke motor en dat maakt het voor mij als christen-democraat moeilijker om me herkenbaar te profileren.’

Dirk Gudde: ‘De christelijke achtergrond van het CDA komt in eerste instantie via de christen-democratische kernbegrippen tot uiting.’

Martijn Vroom: ‘Het is altijd weer van belang om stil te staan bij het feit dat wij, het CDA, geen christelijke partij zijn.’